

Kratkočasen in podučen list za slovensko ljudstvo.

List 8.

V Celovcu 20. maja 1869.

Leto I.

Amerika,

ali

povsod dobro — doma najboljše.

(Povest za prosto ljudstvo; po poljščini predelal Andrejčekov Jože.)

X. Veseli praznik v Tuhinju.

(Konec.)

Nekaj tednov potem, ko so se sešli naši romarji na sv. Višarjih, obhajalo se je v Tuhinju nenavadno veselje. Čeravno ni bila nedelja, niti praznik, bila je vendar vsa vas praznično opravljena, povsod bilo je polno cvetic, vencev in zelenja; čez cesto zunaj vasi pa je bil napravljen obod iz zelenih vej, prepreden z velikimi vencii iz poljskih cvetic, in dva visoka maja sta stala ob cesti, ki so ju postavili vaški fantje. In res je bil to znamenit praznik Tuhinjcem, kajti ta dan je prišel v vas novi gospodar, rojak, ki je kupil grajščino in jo osvobodil iz rok ptujčevih, tudi mlinar Valentin je prevzel ta dan zopet svoj prejšnji mlin v posest.

Posesnik, ki je kupil grajščino, bil je nam že dobro znani Anton Brodár, ki si je pridobil v Ameriki s pridnostjo lepo premoženje in je pomnožil še z bogato doto nevestino. Ker je bila grajščina v Tuhinju ravno na prodaj, kupil jo je tedaj Anton, da bi zopet prišla v domače roké, vrh tega pa ga je tudi mikala krasna Tuhinjska dolina in spomin preteklih let, ko je Brodár našel v tem kraju pomoči v svojej nesreči.

Že od zjutraj se je čulo po vsem Tuhinju veselje. Slednjič, proti desetim so odmevali od vseh strani veseli kriki: „So že tukaj, so že tukaj!“ in sedaj je pridrdral ves ovenčan voz, na katerem je sedel Anton z ženo, Valentin, Neža in njena hčerka. Nihče ne bi ga bil poznal, tako se je spremenil. Imel je nove irhaste hlače, nove črevlje z dolgimi štebali iz telečine, ki so mu segali čez kolena, potem baržunast prsnik z debelimi srebrnimi gumbi, na glavi pa je imel širokokrajn klobuk, kakoršnega je navadno nosil njegov raujki oče Matija Mlakar.

Ko so prišli do ovenčanega vhoda, zbrala se je velika množica ljudi, moških, ženskih, starev in otrok, vsi praznično oblečeni. Voz je obstal, in prišli so ravno stopili ž njega, ko se približajo domači gospod fajmošter in pristrčno pozdravijo Antona in Valentina. „Dobro došli“, govorili so božji služabnik z ginljivim glasom, „pozdravljam vas na slovenskej zemlji z veselim srcem, želé vam, da bi sledič našli tu po dolzih težavah življenja zaželeni mir med svojimi rojaki. Naj vas blagoslovi Bog oče, Sin in sv. Duh, Amen.“ Vse so ganile te pristrčne besede. Potem so pristopili sosedje, prijazno pozdravljaje Antona in veselé se, da se je njihova soseska zopet pomnožila za enega rojaka več. Komaj se je to dovršilo, zapeli so šolski otroci pod vodstvom marljivega učitelja prelepo pesem, zloženo nalašč v ta namén. Tudi godbe ni manjkalo, kajti Koprivčev klarinet je neznano visoko piskal in Ogrinov bas je renčal, da je bilo groza. Sedaj

so zapeli tudi zvonovi pri cerkvi in Valentinu se je zdelo, da zvon, ki ga je napravil njegov ded, najlepše poje.

Vsa množica se je podala v cerkev. Stari božji hram Tuhinjski res ni bil obširen in dragoceno olišpan, ali danes pa so ga vendar dekleta tako ozaljšale z vencii in raznimi cveticami, da je bilo veselje. Začela se je božja služba, ki so jo imeli gospod fajmošter sami. Po evangelju so stopili na prižnico in govorili nekaj srčnih besed zbranim vaščanom, da je marsikomu solza v očéh zablížčala.

Pričela se je omenjena veselica. Na vrtu pod veliko uto, nalašč pripravljeno za ta dan, stale so mize ozaljšane s cveticami in vencii. Prvo mesto je bilo odločeno gospodu Kazimiru, častitljivemu misijonarju, zraven Kazimira so sedeli domači gospod fajmošter, že siv mož, zraven njih Valentin z ženo, dalje okrog pa drug sosedje in sosedinje. Deca je sedela pri posebnej mizi, Anton in njegova žena pa sta neprenehoma hodila krog gostov, ter jih spominjala, naj se poslužijo božjih darov, le včasih sta se nekoliko vsedla h temu ali unemu sosedu da bi se kaj pomenili.

Po starej slovenskej navadi so vsi skupaj najprej molili, potlej še-le so zavžili jedi. Sicer niso imeli pri tej gostiji dragocenih jedi in pijač, pa vendar je bilo vse prav okusno napravljeno. Rumeno vince penilo se je v kozarcih in marsikteri kmetič je vžival danes božjo kapljico bolj, nego navadno, saj je veljalo na zdravje novemu gospodarju.

Razni pogovori so se vrstili med gostijo, pa ne nepotrebni; dober, pošten duh je vel med vsemi gosti. „Bodimo danes dobre volje,“ djal je stari očanec, „saj so djali uno nedeljo gospod na prižnici, da ima Bog rad vesele ljudi, mi Tuhinjci smo pa sploh radi veseli.“

Že se je približeval konec gostije, in marsikteri vaščan je opomnil, da bo treba iti domu, ko se na enkrat oglasi vesela godba, ki je igrala krasne narodne melodije. Potem so zapeli nekaj domačih pesem, da so bili vsi poslušalci milo ganjeni.

Globoka čutila so se polastila vseh — solzé so bile v marsikterem očesu. — Čudovita in mogočna je moč godbe, in ne čudimo se grškej pravljici, da je mečil Orfej z brenkanjem na čarodejno lutno zveril in obujal drevesa in skale k veselju.

Ko so izpeli še zadnjo zdravico in je godba zaigrala še nekaj okroglih, utihnilo je vse, in Anton poln veselja, spregovoril je nekaj besedi. Govoril je o Ameriki, o našej britkej osodi in slednjič o sredstvih, kako temu pomagati. „Povem vam,“ bile so njegove besede, „da se brez Božjega usmiljenja in blagoslova nikdar ne dvignemo iz naše nesreče; pa tudi tega ne smemo pozabiti, da nas je Bog mogel ustvariti brez nas, ali brez nas pa nas ne more izveličati, namreč: ako si mi sami ne zaslužimo, ne pridellamo sreče, je ne bomo nikdar imeli. Ostra dolžnost vsakteremu človeku je, da mora, kot prosto bitje, ustvarjeno po Božji podobi, iz lastnega nagiba delati za zemeljsko in večno srečo.“

„Delati je treba“, nadaljeval je Anton, „ali dela so različna. Mar ne dela naš narod? Res dela naše ljudstvo, dela s potnim obrazom, pa vendar ni nikjer videti pravega sadu tega delovanja. Zatorej nam je še potreba delovanja za omiko. Delo, združeno s potrebno izobraženostjo, daje še le obilni plod in zaželeni napredek. S pomočjo naukov in izobraževanja dá se marsikaj napraviti in zboljšati. Poglejmo parni voz, kako urno dirja od mesta do mesta, kakor ptica pod nebom, in bili so gotovo učeni ljudje, ki so kaj takega iznašli. Neolikan kmet, ki ima nekaj zemljišča, pridela komaj toliko, da se preživi, med tem ko učeni, olikani drugače gospodari. On vé, kje se to ali uno žito bolje ponaša, ve ravnati govedino, pozná natanko svoja polja, ter je vé gnojiti pa tudi mnogo gnoja napravljati, česar neolikani kmet ne vé. Čeravno znajo nekteri kmetje brati in pisati, vendar se ogibljejo knjig in podučne bukve ali časniki pridejo redko pod njegovo streho. Olikani gospodar pa pridno čita o prostih urah razna dela in časopise, in če najde kaj pripravnega, koj skusi izvršiti. Rečem vam, in prepričan sem popolnoma tega, da se nikdar ne dvignemo iz našega spanja do boljšega stanja, ako ne bomo skrbeli bolj, nego do sedaj, za oliko.

Morda porečete: kako pa čemo skrbeti za omiko, ker so naše okolščine tako žalostne, ker nas od vseh strani ovirajo, ker se v šolah le ptujščina učí. Res je v tem oziru jako huda, kajti ni je večje rane za narod, kakor je zguba življenja, ali pri dobri volji da se morda tudi temu zlému pomagati.

Pri vsem tem pa je slednjič potreba, da ne omahujemo v naših sklepah, temuč da stojimo trdno do konca. Potrpežljivosti nam je treba, potrpežljivosti: volje imamo dovolj, še preveč, ali kaj! ker te dobre volje ne podpira potrpežljivost. Ne smemo koj obupati, čeravno nam ne gré od začetka vse po volji, ampak delati moramo neprenehoma. Kakor so visoke, nebotečne gore, na primer: naše Kamniške planine, zložene iz drobnih peščenih zrn, tako se tudi lahko vsako delo, če bi bilo tudi tako majhino kot peščeno zrno, za kaj porabi, in s potrpljenjem lahko narastejo takova zrna v visoke goré. Ne smemo koj obupati, kakor nam kaže sledeča pripovedka. Hrabri tartarski vodja je pričel vojsko zoper sosedni narod. Koj v prvi bitvi bil je tako tepen, da si je le z veliko silo rešil življenje. On edini se je rešil v razvaline nekega starega gradú, vsa njegova vojska pa je bila pokončana. Ondi je jel premišljevatí ničemurnosti tega svetá, in hotel se je že odreči za vselej bojnemu življenju. Tako premišljevaje zapazi mravljo, ki je vlekla z velikim trudom pšenično zrno na majhino višino. Ker je prej dež zemljo pomočil, bilo je polzko in mravlja se je vsakikrat zvalila z višine, preden je prišla na verb. Vendar se živalca ni dala prestrašiti, ampak vedno na novo je pričela svoje delo. Osem in sedemdeset krat, naštel je tartarski vodja, zvalila se je mravlja nazaj, devet in sedemdeseto bart pa je dosegla svoj konec. Tedaj je djal vodja sam pri sebi: „Ta mala brezumna živalca, kako osramoti človeka! Njej je osem in sedemdeset krat spodletelo, pa vendar ni prenehala, tebi pa je bila samo enkrat osoda nemila, in že hočeš obupati. Ne — odslej ne potare nobena nesreča več mojega duhá, z nova se bom pričel bojevati, naj poginem, ali pa dobom zmago.“ A veste, kaj se je zgodilo? Prisvojil si je pol svetá, kajti takrat je podjarmil tartarski meč večí del Azije in Evrope, in tudi severni Slovani so prišli v njegovo oblast.

Ali ste že kedaj slišali krasno povest o stolpu sedmih vojvodov?

O starodavnih časih je bila na svetu velika vojska, pod poveljstvom sedmih hrabrih vojvodov. Stó let je trpela ta vojska po svetu, slednjič pa, ko so hrabri vojaki že osiveli, treba je bilo opustiti slavne boje, ter se pripravljati k smrti. Izkopali so si grobe z lastnimi rokami, ali preden zaspé v njih na veke, morajo si še postaviti spominek, velik stolp, ki bo segal do nebes. Tako so ukazali vodje, vojaki pa navajeni ubogati svoje poveljnike, spravili so se koj na delo, in še tisti dan zvečer bil je stolp za poldruega moža visok. Po noči pa je zginil stolp, ker je zemlja na božje povelje, ali pa po kakej čarodejnej moči, požrla težavna dela vojakov; in samo kameniti temelj poznal se je še na pesku, kjer je bil prejšni dan stolp. Prestrašeni vojaki so poslali vprašat vodjev, kaj je početi, vodje pa so jim odgovorili: „Nikakor ne pristuje možem, opustiti, kar so pričeli, če jim tudi od začetka ne gré po sreči.“ Vojaki vajeni ubogljivosti, pričeli so znova delo, in zopet je bil zvečer stolp za poldruega moža visočine. Po noči pa je zopet požrla zemlja delo možakov, ali vojaki so delali neprenehoma dalje, delali so celo spomlad, poletje in jesen, čeravno zastonj, ker je vsako noč požrla zemlja njihovo delo. Slednjič so naznanili vodjam, da je konec dela, da se bo treba ločiti. Zbralo se je onih sedem vodjev na pesku, kjer je bil stolpov temelj, z zlatimi žesli v rokah, in jeli so prepevati pesme ter brenkati na strune, zdajci pa se je jel dvigati iz zemlje stolp, dvigaje svoje stene proti nebu — a oni stolp bil je viši, nego drevesa in gore, kajti njegov vrh dotikal se je zvezd na nebu. Tako na nagloma tedaj je šinil visok stolp iz zemlje. — Ni mi treba omenjati, da ta povest ni resnična, ampak samo zató izmišljena, da bi iz tega spoznali, da ne smemo prenehati v važnem delovanju, če tudi v začetku ne gré vse po volji, kajti kedar pride blagoslov iz nebes, bodo tudi naše solzé, trpljenja, delovanja in trudi nakrat kakor iz zemlje šinili, ter se združili v eno celoto, kakor delovanja pri onem močnem stolpu.

Torej predragi rojaki, posebno vi pošteni kmetje in rokodelci, prihodnje naše upanje in podpora narodova, vzemite si k srcu te besede, da je treba prestano delati, če so tudi ovire velika.

Še več enakih prilik je povedal Brodar, potem pa prišed do Amerike nadaljeval je tako-le: „Res je Amerika rodovitna zemlja, in ne čudim se, da se jih iz Evrope vsako leto tisoč tje preseli.

Kdor si hoče vendar v Ameriki kaj opomoči, mora pridno delati in prebrisane glave biti. Kaj hoče tedaj ondi početi slovenski kmet, ki ne zna angleščine, nemščino pa tudi slabo lomi, o družih vednosti pa ni duha ni sluha? Neizobražen človek si sam nakopuje nesrečo, ako gré v Ameriko. Olikan človek pridobi si ondi lahko lepo premoženje, ali izobraženec tudi v našej deželi lahko srečno živi in si pridobi potrebnega premoženja. Marsikaki Slovenec bi se lahko bolje ukvarjal s kupčijo, s kmetijstvom ali rokodelstvom. Ako ptujci lahko pri nas shajajo, zakaj bi pa mi ne, ki smo domačini! Jaz nikomur ne svetujem tje iti, ker tudi jaz nisem šel prostovoljno, temuč so me neugodne okolščine k temu prisilile. Kdor more, naj ostane v domovini, tudi našo zemljo je oblagodaril Bog z rodovitnostjo, samo treba je, da pridno delamo in ne zanemarjamo božjega blagoslova. Še enkrat vas tedaj opominjam, kajti moja sveta dolžnost je, pomagati rojakom z dobrimi sveti in djanjem, da bi s tem izpolnil hvaležnost do Bogá, ki me je tako oblagodaril.“

Tudi Valentin Mlakar se je še enkrat oglasil in ob kratkem opomnil nazoče, naj ostanejo v svojem kraju.

Zopet je zaigrala godba. Tudi nekaj gledišča se je napravilo na čast Brodarju. Tuhinjski učitelj, izvedši vse Valentinove dogodbe, zložil je kratko zabavno igro, ki je predstavljala Valentinove dogodbe, splošni zapovednik pa je bil, da človek ne sme zapuščati domovine. — Tako so se vsi zabavljali prav veselo — in bilo je že blizu polnoči, ko so se razšli:

K o n e c .

V nekih letih bi človek Tuhinja kmalo poznal ne bil. Namesto bajt, stale so že skoraj po vsej vasi čedne, bele hiše; — ob potih so bila zasajena sadna drevesa, ki so jih gospodarji vsako pomlad lepo očedili in obrezali; polja so rodila bogat plod, in povsod je bila znati pridnost, gospodarstvo in napredek. Mesto one umazane, napol podrte krčme, napravil je gospodar lepo gostilnico in klet preskrbel z dobro kapljico. Razun tega pa si je omislil tudi „Novice“ in še več drugih časnikov.

Tuhinjci so se vedno bolj izobraževali, to pa se je tudi očitno poznalo. Brodar je povsod rad pomagal, da se je le kaj prida napravilo. Nobenega ptujca ni bilo več v vasi. Kosmač, Korparjev Jaka, Rožanec in Pratkar, ki so prej hoteli iti v Ameriko, jim sedaj še na misel ni prišlo kaj tacega. Prva dva sta se poprijela barantije. Skupovala sta govedino, ovce, konje, prešiče i. t. d. ter zopet prodajala, in dobro jima je šlo od rok. Vsako leto sta si prihranila lepe denarce. Če pa jima le primanjka kedaj denarja, pomaga jima iz zadrege Anton Brodár. Rožanec pa se je poprijel že na stara leta po nasvetu Antonovem tesarstva, in povsod je imel dovolj dela ter si služil denarce. Pratkar in drugi gospodarji pa so se pečali s poljedelstvom. Tudi se je napravila poljedelska družba, katero sta vtemeljila Brodár in Valentin. Vsako nedeljo popoldne so se shajali ter pomenkovali o gospodarskih rečéh. Česar kdo ni razumel, to jim je razložil Brodar natanko in tako so postali vsi ob kratkem času prav umni gospodarji.

Vseh najmarljiviši pa je bil Valentin Mlakar ker je hotel popraviti napako, ki jo je storil. Kolikokrat je ponavljal: „Povsod dobro — doma naj boljši.“

In s tem končam to priprosto povest, v kateri sem hotel dokazati, da nam prava sreča ne cvete ondi za morjem, ampak tu v domačem kraju. Treba je le pridno delati in skrbeti, da si pridobimo potrebnih vednosti in se vedno bolj in bolj izobraževamo. Naša mila slovenska zemlja je vendar tako krasna in tudi rodovitna, da jej ni treba enake iskati na svetu. Bodimo marljivi in Bog bo blagoslovil naša dela!

Kaj si naše ljudstvo o Indiji pripoveda.

(V goriškej okolici. Zapisal A. P.-n.)

Ljudstvo pravi, da je Indija komandija 99 dežela in sicer pod nami. Rodovitna in lepa dežela je to, v njej se cedí mleko in med, ali krog je z morjem obdana. V Indiji komandiji je le malo ljudi in živé med seboj kakor bratje.

Ker pa tam delati ni treba, zato se prebivalci te dežele le kratkočasijo. V Indiji komandiji je večna spomlad in jesen, ker tam ima drevje cvetje in sadje

ob enem. Hiše so narejene iz sira in sirovega masla, katero tam mesto apna rabijo. Duri in okna so iz slanine in pleč. Lese pa, to je vrata na dvorišče in vrt, spletene so iz samih klobas in presetovih reber. In na vrtih je vse drevje polno sadja, da se veje šibijo in drevje je nizko, da ni treba na-nj plezati. V vrtih se nahajajo najlepše rožice in najslajše vino teče tam v potocih, katero pa malokdo pije. V Indiji komandiji je neizrečeno strm hrib, vrh kterega nobeden ne more. Samo pečevje ga obdaja. Vrh tega hriba raste najboljša trta, ktera rodi izrečeno sladko grozdje. Ker pa nobeden vrh hriba ne more, dozori grozdje tako, da se jagode razpočijo in jagodni mošt zleze v zemljo. In to je najbolje vino, ki teče izpod studenca pod goro. Zraven studenca je mož, ki vino deli. — V Indiji komandiji je še drug hrib, vrh kterega se štruklji kuhajo. Ker pa ti štruklji močno vró, meče puh štruklje iz kotla in takovi štruklji se valijo po hribu navzdol, ki je s sirom in sladkorjem potresen. Ondi čaka množica ženskih in moških, ki štruklje lové. Tako hodijo prebivalci te dežele vsaki dan pod oni hribček kosit. Ko se pa tega naveličajo, gredó zobat grozdje, kterega posamezne jagode so tako debele, kakor jabelka. — V Indiji komandiji je še tretji hrib, in sicer sredi lepega vrta. Na tem hribu rastejo lepodišče rožice in najlepša drevesa. Senca je gosta in hladna, da se hladé srečni bratje, ki v Indiji komandiji stanujejo in se veselo pogovarjajo.

Prišel je bil desetnik (deseti brat), ki je izgubljene sreče po svetu iskal, v Indijo komandijo. Prebivalci ga pozdravijo kot brata in mu razkažejo lepoto dežele. Dolgo časa je ostal pri njih in je rujno vince zajemal iz studenca. Ali pregrešil se je bil v nečem in tedaj ga v neko hišo zapró. Ker je pa njemu sir in sirovo maslo dišalo, začel je zid objedati, dokler ga ni toliko objedel, da je skozi prišel. Potem je pa še dvoriščne lese raztrgal in vse klobase pojedel. Spečega so prebivalci spet v naše kraje prenesli. Ker je bil pa ravno popred nekaj smokvic in črešenj v žep vtaknil, zato so mu te ostale, Nesel jih je necemu gospodu, ki mu jih je dobro plačal in se je čudil, kako da jih v najhujšej zimi ima.

Tudi neki mož, ki se je bil v globok brezen prekučnil, prišel je bil v Indijo komandijo. Zagledal je bil tam daleč svetlobo. Hitro je skočil po koncu in se je odpravil tje. Kar mu pride bela žena naproti, sprejme ga prijazno in ga pelje v sila lep vrt. Le dve uri se je tam doli mudil, potlej je bil pa zlezal na zemljo nazaj, ker ga je bila žena zopet z vrta v tisti brezen pripeljala. Ali med tem so njegovi znanci že odmrli in na zemlji ga ni poznal nihče več. Mnogo mnogo let je bil tam doli in vendar se mu je zdelo, da ni ko dve uri, tako lepo in prijetno je bilo v Indiji komandiji.

Nahaja se na Krasu okoli Štanjela in Kobilje glave tudi pesem med ljudstvom o Indiji komandiji; pa razun naslednjih petih vrstic je nisem bil v stanu zapisati:

Indija komandija

V žlici kašo kuhajo,

S pogačo hiše krijejo,

Se sirom jih obelijo

In s skuto jih orajhajo.

Popravek: Na strani 65, II. pred. 6 v. od spodej beri: Slednjic jih . . . krstil; pozneje so se spovedali i. t. d.

Mornarjev odhod.

„Na brodogje!
Na brodogje!
Kliče me pomorski grom;
O domovje!
O domovje!
Britko te zapustil bom!“

Tje čez daljne pokrajine
Prek jadranskega morjá
Od predrage domovine
Pot pomorska me peljá.

Barke jadra so razpeta
Močno že hlapon puhti,
In dežela oh! presveta
Mi zginjuje spred oči!

Hladni veterci pihljajo
In valove bráti mir; —
Jadra v zraku zavihrajo,
Barka dirja v morski tir.

Noč nastane; že priplava
Zvezda svitla nad morjé,
Tužno se nasloni glava
Oh, takrat mi na srcé.

Misli moje preč bežijo,
Daleč od morja širjav,
Proti domu tje hitijo
Z njimi srčni moj pozdrav.

Kjer živé mi oče, mati,
Bratje, ljube sestrice —
Tje bi hotel se podati,
Kamor srce žene me.

Nesi zvezda pozdravilo
Dragim tje v domači kraj,
In ko spet se bo mračilo,
Pridi, zvezda, sem nazaj!

In povej mi, če živijo
Oh! predragi še doma?
Če oči se jim solzijo
Za mornarja mladega? —

Hrabroslav Pernè.

Srenja pod lipo.

Tretja nedelja.

(Dalje.)

S sadjerejo se po mnogih naših krajih še vse premalo pečajo, še le v najnovejši dobi so se je naši kmetovalci nekoliko bolj poprijeli, in še to z veliko silo. Vrtnarstvo le v obližji večih mest in trgov napreduje, sicer so pa vrta na kmetih v tako slabem stanju, da človeka nehoté žalost obide, ako je pogleda. Sadonosniki so čestokrat zbirališče za perotnino in preščad, po katerih brska in riže, da je sadonosnik bolj kakemu dvorišču, nego sadnemu vrtu podoben. Sadno drevje so požrešne gosenice popolnoma obrale, in zbog te nezgode se je drevje po večletnih goseničnih uimah popolnoma posušilo.

Župnik: Sreé mora človeka boleti, če vse to natančno prevdarja, kar nam je ravno gospod učitelj povedal, in ktere velikej škodi ni nič drugega krivo, nego grda, ostudna nemarnost in lenoba naših kmetovalcev.

Učitelj: Tudi z vinogradarstvom nismo veliko bolj, marveč ako gremo za 50 let nazaj, skoraj bi rekel, da smo na slabejem, kajti le malokedaj nam vržejo

nogradi toliko, da bi se nam stroški povrnili, ki je porabimo za njihovo obdelovanje, pa tudi, gledé na gnoj, je vinogradarstvo poljedelstvu čestokrat le na škodo. Mogoče da se v tem stoletji ta stvar na bolje obrne, kajti naši vinogradniki imajo dandanes več pripomočkov, nego so jih imeli prednamci. Družba sv. Mohorja je že izdala knjižico, ki obdeluje tudi to panogo našega kmetijstva, da bi jo le naši vinorejci marljivo prebiral in se po lepih naukah skrbno ravnali! Tudi je slišati, da se bodo časoma napravile vinorejne šole, katerih nam bi bilo gotovo jako potreba. — Naši pašniki nam dajejo, izvzemši onih, ki se nahajajo kraj vodá, rek in rodovitih nižin, koder se pečajo s konjerejo, podobo najžalostnejših pustinj Po hribih, rebrih in podoljih, ki je je deževje že skoraj popolnoma izpralo in pretrgalo, plazijo se goveje in ovčje črede, željno iskaje potrebnega živeža, in ako najdejo sem ter tje kako zelišče, hlastno planejo na-nj, ter ga mulijo z očividno in silovito slastjo. V najnovejši dobi so se pa enake pustinje in goline po iztrebljevanji gozdov še celó pomnožile. Z gozdi se menda še nikoli ni tako grdo ravnalo, kakor se to godi od početka devetnajstega stoletja. Žalostno znamenje, da v gozdoreji nikakor ne napredujemo! Vsled neusmiljenega iztrebljevanja in pokončevanja naših nekdanjih najlepših gozdov, se je les zeló podražil. Najde se sicer tu pa tam še kakošen gospodar, ki si prizadeva goline po svojih gozdih zopet z drevjem zarediti, toda redki so ti gospodarji in število pokončevalcev je veliko večé. Nekteri ropajo in plenijo, kolikor se le da in more, ter jim ni prav nič mar za novo izpodrejanje izsekanih in golih gozdov, a drugi zopet gledé na dobiček, misleči da se bo les časoma še bolj podražil, pusté brez vsega prevdarka najlepši les že na deblu strohneti. Medtem da nekteri gospodarji leto za letom iz zgolj dobičkarije najbolj gozdno prst poljedelcem prodajajo, so zopet drugi, ki so tako nemarni, da pusté listje, iglovje in mah po gozdih ležati, da se ga več črevljev visoko nakupiči in polagoma gnjuje. — Tudi z živinorejo nismo veliko na boljsem. Reja goveje živine je v zadnjih letih jako nazadovala. Goveja kuga in pomanjkanje potrebne klaje je našo domačo govedino močno iztrebila. Vrh tega nam naša domača goveda ne donašajo one koristi, s katero se druge bolj napredovalne dežele ponašati smejo. Temu pa niso kriva, kakor nekteri napačno mislijo, naša domača živinska plemena, marveč slabo in nemarno oskrbovanje rejne živine, slaba klaja, slabi pašniki in druge enake nezgode, ki izvirajo vse iz malopridnosti in grde nemarnosti naših gospodarjev. — Posebno kar se mleka tiče, v tem oziru se je do zdaj še vse premalo gledalo na naše domače govedo. Posestniki večih zemljišč so poprej krivo mislili, da se naša domača goveda ne dadó zboljšati, in zbog te krive misli so vpeljali, to se vé da z velikimi stroški, tujo planinsko živino, pri kterej so pa kmalo do spoznanja dospeli, da obilnost mleka ne zavisi tolikan od živinskega plemena, marveč veliko bolj od klaje in različnih rastlin, ki živini v živež služijo. Ko je namreč švicarskim, tirolskim in štirskim kravam zmanjkalo one sladke in duhteče trave, ki so jo po ondotnih planinah v obilnej meri imeli, in so se mesto nje le s slabo in kislo travo, kakoršna raste po nekterih naših zanemarjenih travnikih in senožetih, ali pa še celó s subo slamo zadovoljiti morale, zaostala je tudi poprejšna obilnost mleka, in to celó v tej meri, da je najbolja planinska krava dajala na mero manj mleka, nego najslabejša našega domačega plemena. Očividno tedaj, da se obilnost mleka ne ravná tolikanj

po plemenu živine, ampak le po tem, kako se živini streže in poklada.

Župan: Nekaj časa sem se je pa tudi pomanjkanje na klavnej živini pokazalo in vsled tega se je meso tako podražilo, da si ga bolj revni ljudje le malokedaj kupiti zamorejo. Klavna živina se dovažuje iz drugih nam sosednih dežel, ž njo pa tudi čestokrat — živinska kuga.

Učitelj: Ovejca reja se je sicer v nekaj letih zdatno pomnožila, a vendar ne zadostuje še onim velikim stroškom na volni, ki je zahtevajo različne tovornice ali fabrike, in tudi ne dadó mesa v tolikej meri, kolikor ga dandanes naše domače ljudstvo potrebuje. S kozjo rejo se pečajo le bolj revni kmetovalci, to je taki, ki niso zmožni za rejo goveje živine. Prešičev najdemo v naših krajih zeló majhno število, ki bi bili posebne vrednosti; iz Hrvaške in Ogerske je k nam priženó, in mi moramo za nje lepe novce izdajati. Ravno tako na slabem ali še celó na slabšem stoji tudi naša domača perutnina, posebno pa bčelo- in sviloreja, za kateri poslednji se naši kmetovalci še zmenijo ne. Dokler bomo tedaj na ta način gospodarili in kmetovali, ne smemo upati prav nobenega napredka in to se vé, da tudi ne boljših časov. Preiskovati moramo tedaj marljivo vse pote, po katerih bi se različni kmetijski oddelki, ki sem jih ravnokar omenil, zdatneje zboljšali in k večim obrodkom vspešno napeljali. Zdaj se pa povrnimo zopet nazaj k poljedelstvu in iščimo najpred pripravnih pripomočkov, s katerimi bi v tej gotovo najvažnejši panogi kmetijstva enako drugim izomikanim narodom spretno napredovali.

Za vspešno obdelovanje zemljišč je treba pred vsem drugim dobrega in tečnega gnoja. Gnoj je pri vsakej kmetiji najpotrebniša in neprecenljiva stvar, od katere je odvisno kmetijsko blagostanje in sreča. Pridelovanje dobrega in tečnega gnoja mora biti tedaj vsakemu poljedelcu prva in največja skrb, kajti brez gnoja se pri kmetiji javalne kaj prida opravi. To, dragi sosedje, vam najpred na srcé polagam, in ako boste za obilnejši in boljši gnoj skrbeli, zboljšali boste v najkrajšem času svoja dosedanja slaba in nerodovitna zemljišča.

Zapltnik: Da, da; to vemo tudi mi prav dobro, da brez gnoja ne opravimo nič na našem polji, in če nimamo dovolj gnoja, pustimo raje njive neobdelane ležati, kajti škoda bi bila gotovo velika za seme, ako bi se vsejalo na njive, ki jih nimamo s čim gnojiti. Jaz na priliko imam dve lepi njivi, ki jih pa ne morem obsejati le iz tega razloga, ker nimam dovolj gnoja. Z gnojem ravnam sicer prav varčno, a vendar mi ga primanjka vsako leto toliko, da ne morem vsega svojega zemljišča obdelati, in tako mi leži vsako leto po dvoje ali troje njiv neobdelanih; a to ne le pri meni, temveč tudi pri drugih mojih sosedih. Povejte nam tedaj, gospod učitelj, kako bi se dal gnoj pomnožiti in zboljšati.

Hrastovšek: Ako nam to poveste, potem bo naše slabo stanje kmalo na boljsem stalo, kajti, dajte nam gnoja, in obdelali bomo vsa naša zemljišča, tudi najmanjši prostorček ne bo ostal prazen.

Učitelj: Glavni vzrok, da malo in slabega gnoja pridelate, so vaša gnojišča. Ako tedaj želite več in boljega gnoja pridelati, popravite je! Kakor sem namreč jaz vaša gnojišča opazoval, našel sem, da imate pred hlevi ali globoke jame, v katere se dežnica nabira in gnoj izpira, ter vam ga po vsem dvorišču raznaša, ali pa da nimate prav nobenih jam.

Hribar: A kaj je vendar bolje, dvorišče z jamami ali brez jam? Jaz na priliko imam dvorišče z globokimi jamami!

Učitelj: Obodvoje je napačno, kajti pri obeh enakih napravah se gnoja veliko pogubi. Zagotovim vas, vse drugače bi bilo z vašim poljem in z vašimi travniki, ako se vam ne bi toliko najboljšega gnoja pogubilo. Nobeden izmed vas nima gnojnih jam tako narejenih, da bi bila tla z ilovico trdno zatolčena in s kamenenimi ploščami prekrita, zaradi tega se vam pa tudi veliko gnojnice v zemljo ponikuje, ktera bi lahko vaše travnike napajala. Le pogledjte zadej okrog vaših hlevov, izpod katerih se gnojnica odteka in je nekoliko na vaš sadosnosnik prihaja, kako lepo in bohotno tam trava raste. Glejte, tako bi rasla trava po vaših zapuščenih travnikih, ako bi včasih nekoliko gnojnice na nje izvolili, toda kje je boste vzeli, ki vam ni mar, da bi je nabirali, marveč se vam nepotreboma po vsem dvorišči in pa tudi globoko v zemljo pogubljuje, ker nimate gnojnih jam prav narejenih.

Hrastovšek k županu: Mar je gnojnica tvoje travnike tako zboljšala, da je le veselje gledati, kako lepa trava po njih raste?

Župan: kaj pa družega? Vsaki izmed vas se je lahko prepričal, da so bili moji travniki veliko slaběji od vaših, od kar pa gnojnice prav marljivo nabiram in jo v odprtih sodeih, kakor je lahko pri meni vidite, na travnike izpeljujem, odtistihmal so moji travniki takošni, kakor je vidite, in kakor sami pravite, da je je veselje gledati.

(Prihodnj. konec III. ned.)

O pojocih miših.

Ali se „Besedniku“ pamet meša ali ga luna trka, utegne naših bralcev marsikdo zaklicati, ko mu pride pred oči ta čudni nadpis. Pa počasi! — Res za sedaj ta stvar še ni popolnoma utrjena, vendar se kaže po novjših skušnjah, da bode resnica. Anglež Bampfield piše, da je bilo v njegovej kuhinji za neko leseno steno gnjezdo z mladimi mišimi. V kuhinji je imel kanarca, ki je prav lepo pel. Kako se začudi mož, ko čuje, da so mlade miši jele posnemati kanarčev petje s kraja slabo, pozneje vedno lepše in popolniše, če tudi glas ni bil tako močan, kakor tičev. Posebno rade so pele zvečer in po noči, ko je kanarec spal, in ljudje, ki so nevedoč za te pevce, prišli v kuhinjo, so mislili da kanarec poje. Tudi doktor Eichelberg pripoveduje, da je imel v svojej hiši pojčo miš. Pri Kinezih je pa neki prav navadno, da imajo namesto tičev pojčoe miši po hišah.

Nové bukve.

Čujte! Čujte! Kaj slovenski jezik tirja. Za prosto slov. ljudstvo spisal P. Jankovič. Založil prof. Janko Pajk v Mariboru. — Našemu kmetu ni treba samo zdrave omike v gospodarskem, ampak tudi v národskem in političnem oziru; zato s srčnim veseljem pozdravljamo knjižico, ki je ravno kar v Mariboru prišla na svitlo in v lehkoumevnej, tudi prostemu kmetu domačej besedi pojasnuje stanje našega jezika in njegove pravice in prednosti v domačem in javnem življenji. Prvo poglavje pojasnuje: „Kje se slovenščina govori in s katerimi jeziki si je v rodu;“ drugo: „Od kedaj se naš jezik piše i. t. d.“; tretje: „Kake dobrote imamo od njega v življenji in šolah“; četrto: „Učenje nemščine v

naših šolah"; peto: „Kdo so nasprotniki našemu jeziku“ in šesto: Kaj slov. jezik sam govori; s čem prihranimo kaj prostora, ponatisnemo odlomek tudi v „Besedniku“. Cena knjižici je samo 20 krajc.; živó jo priporočamo slov. ljudstvu, kteremu bo gotavo v vsacem oziru ugodila.

Osem slov. cerkvenih pesem in tri tantum ergo, sestavil skladavec A. Nedved v Ljubljani. — Vnanja oprava je posebno lična in primerna notranjemu pomenu. Kakor zahteva slog cerkvene muzikalne umetnije, mora se spevom priznati, da jih budi resni duh do svetega kraja ter navdaja do veličastne pobožnosti v povzdigo božje službe in spodbudo vernih nazočih. Ker se po Slovenskem cerkveno petje če dalje bolj goji, utegnejo omenjeni spevi, posnemajoči resnoveličastni slog latinskega petja, kot pričetek redkokratnega skladanja pevnih umotvorov v tem pomenu pri nas veljavo pridobiti. Cena jim je 1 gld. 30 novčičev. Kdor jih želi imeti, naj si jih blagovoli naročiti pri gosp. Ant. Nedved-u v Ljubljani, kateri bi po tem takem priložnost dobil, še svoje druge skladbe na svetlo dati.“

P.

Razne drobtine.

Najstarejši kerčanski samostan — je samostan „Manglis“ na Kavkazu, kterega je Konstantin veliki leta 324 po Kr. rojstvu sezidal. — Kavkaz je velika gora na meji Evrope in Azije, med črnim in kaspiskim morjem. Le 2 nevarni soteski peljate čreznj.

Najbogatejša kristjanska cerkev, je glavna katoliška cerkev mesta Meksike v Ameriki; njeno premoženje je znašalo leta 1854 že okoli 800 milijonov gld.

Nektera zdravila. Za lenobo — pridnost. — Za presite — post. — Za pijanost — prazna možnja in čista voda. — Za nevoljneže — poterpljenje. — Za zmi-kavce — ječa in delaynišnica. — Za sirovo obnašanje — leskovica ali pa brezovica. — Za prehud jezik — molčanje. — Za ponočnjake — patrola. — Za prevročó mlado ljubezen — pošten zakon i. t. d.

Ženitev in ločitev. Najkrajši opravki pri ženitvah pa tudi pri ločitvah, so gotovo na otoku „Cejlonu“ v Aziji. Možki pomigne na žensko, ter jej reče: „Sem pojdi!“ — in je že njegova zaročnica ali žena; ali pa jo posune in jej reče: „Spravi se!“ — in že je zakon razločen. K temu se ne potrebuje nič drugega, kot nekaj prič, o dedšini se nihče nič ne zmeni in to je gotovo najboljše.

Nekaj za lenuhe. — Lenuh je v nedeljo Kristjan, v pondeljek Gerk; v torek Perzijan; v sredo Asirijan; v četrtek Egipčan; v petek Turk, in v soboto Jud, zakaj to so prazniki teh narodov.

Kaj je kupčijstvo? — Neki francoski kupčevavec je od kupčijstva takole pisal: „Vsa umetnost kupčijstva obstoji v tem, de kupčevavec za 3 gld. kupi, kaj je 6 gld. vredno; in da za 6 gld. prodá, kaj je 3 gld. vredno.“

Nabral A. Jurinee, kmet.

Smešnice.

Naj ti ne bo žal! Enkrat je prišel siromak v nebesa. Hudo se mu je bilo godilo na tem svetu in pre-trpel je mnogo nadlog in revščine. Ko umrje, pride do

nebeških vrat in potrka na-nje, a sv. Peter pokuka skozi oknice, da vidi, kdo da je prišel. „Na pa kaj?“ To rekši odpré mu vrata tako široko, kakor mački, tako da je siromak moral še tam trpeti, da se je skozi vrata splazil. Pa nič ne dé, misli si siromak, res je tako, kakor ljudje pravijo, da je težko v nebesa priti, — in komaj dobi mestce za vratmi. Prigodi pa se, da je tedaj umrl velik bogatin, ki ga je ta siromak poznal. Ko ta bogatin do nebeških vrat pride in potrka, pogleda spet sv. Peter skozi oknice, in ko zagleda tacega gospoda pri vratih, aló, brž zapové godecem, naj se pripravijo, a on sam odpré vrat na široko, kakor da bi se s 4 konji vozil, banda pa zaigrá, da se je po vseh nebesih razlegalo in vsi so se bogatino priklanjali. — To je videl siromak pa veli sv. Petru, potem ko je ta parada minula: „Kako je to? Jaz sem tako na prosto in tiho prišel v nabesa, oni pa s tako parado? Meni si odprl kakor mački, njemu pa tako široko? Jaz sem kakor nič tukaj in me nobeden ne pozna, za bogatina pa vsi v nebesih vedó. To meni nič ne dopade!“ — „O moj dragi prijatelj“, mu na to reče sv. Peter, „glej, siromak ti vsako minuto sem dohaja, bogatin pa na sto in sto let komaj eden. To ni nič novega, če siromak pride, to pa je, ko bogatin pride. Da bi vsakemu siromaku vselej tako parado delali, pač bi morali neprenehoma igrati in vrata široko odprta imeti. Naj ti ne bo žal!“

P. Pr.

Zastavice.

26. Ves vol gre v stajo, samo rogovi zunaj ostanejo. Kaj je to?

27. Nima vere ni duše, pa jej vendar ves svet veruje.

28. Imel sem dva brata, dokler sta bila slepa, bila sta mi ljuba.

29. Štirje bratje se ves dan naganjajo, nikdo drugega vjeti ne more.

30. Niti je pečeno, niti kuhano, vendar se ves svet ž njim odhrani.

Vganjka zastavic v 6. l. 21. Drevó; 22. Slam-nata streha; 23. ——— 24. Bučela; 25. Šlebedebre.

Ogled po svetu.

Avstrijsko-ogerska država. V saboto 15. dan t. m. je bilo slovesno sklenjeno zborovanje državnega zbora na Dunaji, ktero je trajalo od 20. maja 1867, torej blizo celi dve leti. Ob 11. dopoldne ste se obe zbornici zbrali v cesarkeji dvorani in Nj. V. Cesar je bral predstolni govor. V prestolnem govoru je načrtan kratek pregled delavnosti državnega zbora. Omenja je novo vojaško postavo razodevlje upanje, da se na tej podlagi ohrani stanovitni mir. Govoré o denarstvenih zadevah priznava, da z davki je težko breme ljudstvu naloženo, da so se pa nove postave kolikor mogoče ozirale na to, da se ta reč stori manj občutljiva. V misli jemlje med-versko postavo ter nazadnje povdarja, „da Avstrija mora „biti moč, v kterej se okrepijo vsi raznovrstni narodje „in vsem se imajo izpolniti njihove želje in prizadevanje po ravnopravnosti. — Sklepaje zborovanje sta v gosposkej in poslankeji zbornici v enakem zmislu 14. dan t. m. tudi govorila prvomestnika. — V petek zvečer so se

cesarju poklanjali poslanci obeh zbornic. Prijazno se je z njimi pogovarjal o raznih rečeh, ves pogovor je bil večidel o državnem zboru. — Kratko pred sklepom je gosposka tudi zbornica potrdila postavo o ljudskih šolah in sicer nespremenjeno, kakor jo je sprejela od poslanske, in v prestolnem govoru se naznanja, da jo je ravnokar potrdil tudi cesar. — Na vso moč pa so delali posebno v poslanskej zbornici, vlada je imela toliko reči nasnovanih, da se je vrstil predlog za predlogom. Med drugim se je naglo odobrila poštna pogodba s Srbijo, postave o raznih železnicah, o pravici do vode, o vojaških sodnijah, o državnem sodnijskem zboru i. t. d. Vsem jasna skrivnost pa je ta, da je vlada nalašč tako na dan vršila reči, ki so njej po godu, da bi s tem izpodrinila druge, ravno tako važne, ki pa njej niso po všeči. Marsikoga je zelo osupnilo, ko je zadnje dni prvo-sednik nenádoma naznanil, da poljska resolucija v tej seji ne pride več na vrsto, češ, da tako važne reči se ne smejo v naglici reševati. Po pravici mu je grof Potocki v imenu Poljakov v tehtnem govoru povedal, da je čudno, da v 6 mesecih ni bilo mogoče spraviti je na vrsto. Odgovornost zarad tega ima zbornica in vlada, to zna ves svet in priznavajo tudi tisti časniki, ki niso prijatelji nenemškim strankam. Zbornica je pri vsej silnej naglici imela čas razgovarjati se o zadevah enega moža, častnika Bartelsa, ni ga pa imela za celi véliki poljski narod, kakor je dobro omenil Žuzelka. — Govori se, da poljski poslanci izročé mandate svojemu deželnemu načelniku. Ko so bili v petek pri cesarju, rekel mu je eden izmed njih, da se žalostni vračajo domú. — Nekteri menijo, da zdaj, ko se je razšel državni zbor, kmalo odstopita ministra Herbst in Giskra. Ali bo res, kdo vé? O Taaffejevih preuredbah še tudi ni posebnih prikazni; vendar se trdi, da je on odpravil izjemni stan na Českem in da po njem se že pripravlja milost obsojencem zarad tiskovnih pregreškov.

Ogerski parlament ima opraviti z adresó. Vsaka zbornica pripravlja lastno adresó, obe ste v osnovi, in v odseku vsake zbornice je 30 udov, ki delajo adresama načrte; blezo da bo v vsem skupaj 5 predloženih. V poslanskej zbornici ima Deákova stranka zmožno večino.

Francoski carevič Napoleon je bil te dni v Zagrebu. Vrnil se je v Trst in je ogledal mesta po jadranskem obmorji. Zakaj ga tako mičejo avstrijski kraji, ali je to prijateljstvo do Avstrije, ali ga goni le vedoželjnost, to ugibljejo nekteri. „Z.“ prav trdi, da Zagreba ni spoznaval od prave strani, ker ga je gledal samo skozi majgaronska očala. — 11. t. m. je v Zagrebu umrl nadškof kardinal Havlik.

Nemško. Zmerom še ni potihnil vihar, ki se je bil vnel zarad razglašenega pisma Bismarkovega ob času predlanske vojske, kakor smo že zadnjič omenili. Ne sodi se zastonj, da pruski časniki nalašč netijo ogenj in da ga brez potrebe naši gasé. Vsa reč ni vredna toliko besedi in prepira.

Francosko. Največ hrupa zdaj delajo volitve. Vlada silno žile napanja, da bi zmogla. Večina menda bo gotovo na njenej strani, mogočna pa utegne biti tudi opozicija. Celo vladni listi niso več samo za take, ki vse dajó cesarju veljati. Sploh se kaže, da je konec Napoleonove vsemogočnosti in narod se če dalje bolj giblje, da bi se izkopal izpod jarma. Beró se pa tudi čudne reči, kako vlada svojim kandidatom na noge pomaga, kaj pa da, v tacih okolnostih je treba.

Laško. V Florenci so dobili nekaj novih ministrov.

Na čelu novemu ministerstvu je Menabrea. — V zbornici je bila predložena in potrjena postava, da morajo tudi duhovniki biti vojaki. Nekoliko upanja imajo katoličanje v tem, da morebiti senat ne potrdi te postave. — Treba je tudi novega posojila, ali kje in kako denarjev dobiti, to ministrom dela velike zadrege.

Angleško. Na Irskem otoku je bil pretep med katoličani in protestanti. Morala je policija vmes, da je je pomirila. Ostala sta dva na mestu mrtva, več pa je nevarno ranjenih. — Angleška in severno-amerikanska vlada ste si zdaj navskriž. Amerikanci tirjajo neko odškodovanje zarad zadnjih vojsk, Angleži pa ga ne dadó. Prepír je precej hud, vendar je upati, da previdni vladi si ne boste z vojsko v lase segali ter si tako nasprotno škodo nakopovali.

Špansko. Tu še zmerom nimajo kralja. Nekteri menijo, da se vstanovi vlada pod imenom direktorij, t. j. vodstvo. Poleg tega je velik nered po deželi, vlada je v stiskah zastran denarjev in brž ko ne jo doide tudi s tem velika škoda, da izgubi otok Cuba.

Rusko. V Petrogradu je umrl ruski admiral Menčikov, znan iz vojske 1854. l. Leto poprej je tako ostro govoril s sultanom v Carigradu, da je zarad tega sodel po vsej Evropi. Bil je poteni načelnik ruskej vojni v Krimi in je bil pot v Sebastopol zaprl s tem, da je vtopil ruske vojne ladije.

Turčija in Grško. Razni glasovi dohajajo od te strani: Turčija in Grško ste neki v najlepšej prijaznosti, Črnogorci dobé ladijestajo Spuž od Turkov, na sporadih se pusté stare pravice i. t. d. To res lepo zvoní! Ali v resnici je seveda drugače. Kreta se pomirja kakor kdaj Poljska, grškim podložnikom na Turškem se godí, da joj in gorjé. Kdaj vsnide drugačna zarija na vzhodu?

Razne novice.

Slovenski tabri. V živem veselji plava vsakemu človeku srce, ako se ozre ta čas v tempelj proste natore, v katerem zbuja božja roka vso živočo in neživočo stvar v novo, lepše življenje. Tako srčno veselje se mora polastiti tudi vsakega rodoljuba, ako gleda, kako vstaja naš narod iz dolgoletnega spanja, kako se če dalje bolj zaveda samega sebe in si želi s časom priboriti enacih pravic, ker ima tudi enake dolžnosti, z drugimi narodi v mnogojezičnej Avstriji. Živa priča so nam slovenski tabri, ki se napravljajo po raznih stranéh naše razkosane domovine; doslej so se skicali a) Tabor v Brdih na meji laške zemlje dne 25 aprila: vkljub neugodnemu vremenu se je zbralo okoli 6000—7000 deležnikov; b) Tabor v Sevnici dne 2 majnika, pri katerem se je pod prostim nebom sešlo blizo 8000 deležnikov, tudi iz Kranjskega in Hrovaškega; c) Tabor na Pivki dne 9 majnika; sešlo se je nad 9000 ljudi in d) Tabor na Vižmarjih pri Ljubljani dne 16. majnika, kateri je — v središču Slovenije — z ozirom na število deležnikov presegel vsak drugi tabor. Govorili so na teh tabrih naši najveljavniši možaki gosposkega, pa tudi kmečkega stanú kor: dr. Razlag, dr. Tonkli, dr. Vošnjak, dr. Lavrič, dr. Bleiweis, dr. Costa, dr. Zarnik, E. Klavžar, župan Doljak i. t. d. Razen nekterih lokalnih zadev posamesnih dežel povdarjalo in zahtevalo se je po vseh tabrih sosebno zjedinjenje Slovencev po postavnej poti v eno kronovino, vpeljava slovenskega jezika v šole in urad-

nije i. t. d. Vse se je godilo v največem redu, kar dela Slovincem največo čast.

Beseda na čast sv. Cirilu in Metodiju. Dne 22. m. m. so napravili celovski bogoslovci prav lepo besedo na čast slov. blagovestnikov in v veliko veselje koroških rodoljubov, katerih se je prav veliko število zbralo pri tej redkej svečanosti. Najpred se je zapela Klinarjeva „Slava sv. Cirilu in Metodu“ dalje so se vrstile „Hlahol“ od Prochaske, „Mornar“, „Vodniku“ (Hejdrihova), „Moj dom“ od Mangolda, „Lovska“, „Cerkvica“ in „Triglav“. Igrala se je igra Vilharjeva „Župan“ v 2 delih; vrh tega se je predstavljalo: „Kako je Jurij zaklad kopal“ in „Stari učitelj“ in govorilo nekaj govorov. Vse se je vršilo na občno zadovoljnost.

Oglasnik.

Družba sv. Mohora.

(Do 31. aprila).

A. Gg. dosmrtni udje.

327. Janez Kepec, kaplan 15 —

B. Gg. letni udje.

	gld.	kr.
1. Juri Jan, dekan v Dolini	119	90
2. Jož. Vrbnjak, podžupnik pri vel. Nedelji	78	—
3. Jož. Sovdat, fajm. v Kamnjah	43	—
4. A. Balon, župnik na Polzeli	21	—
5. Fr. Šrol, župnik	16	—
6. V. Jereb, fajm. pri sv. Križu pri Nabrežini	27	—
7. Š. Gaberščik, kpl. pri sv. Križu pri Ajdovščini	30	—
8. M. Braucher, dekan v Ospi	14	—
9. Andr. Kocman, dekan v Komenu	142	—
10. J. Brence, duh. v Dutovljah	59	—
11. Bl. Soklič, kapl. v Trziču	48	—
12. J. Hofstetter, dekan v Postojni	46	—
13. Fr. Vrančič, kapl. v Polhovem gradu	26	—
14. J. Masten, kapl. pri bl. Emi	8	—
15. J. Stepančič, kpl. v Dornbergu	13	15
16. J. Brence, duh. na Unci	14	50
17. T. Krek, učitelj v Komendi	8	—
18. P. Martelanec, kpl. v Škednji	15	—
19. Št. Doljak, dekan v Devinu	99	—
20. Fr. Bruner, dekan v Starem trgu	146	50
21. J. Majciger, c. k. prof. v Mariboru	55	—
22. A. Fabčić, dijak v Novem mestu	9	—
23. Mart. Ivanec, dekan v Šmarji	158	70
24. Mat. Tomažič, dekan v Rožeku	170	—
25. K. Dirnwirt, špiritval v Celovcu, tudi za Radiše	70	—
26. J. Kolar, fajmošter v Brezi	10	—
27. J. Rebernik, stolni dekan v Celovcu	6	30
28. M. Holibar, fajmošter v Vetrinji	10	30
29. J. Rozman, dekan v Konjicah kot dodatek	13	—
30. Fr. Walter, kapl. pri sv. Ilu	8	—
31. J. Krušič, gim. prof. v Celji	232	—
32. J. Matjašič, stoln. župnik v Mariboru	188	—
33. Fr. Pukšič, kur. pri sv. Jurji na Pesnici	25	—
34. V. Bergman, fajmošter na Jezeru	14	—
35. J. Babnik, kaplan v Verhpolji	17	—
36. J. Volčič, fajm. v Dragatušu	8	—
37. J. Pašič, župnik v Senozecah	31	—
38. A. Ahčin, duhoven v Begnah	32	—
39. T. Zupan, katehet v Kranji	6	—
40. J. Drobnič, kaplan v Kamnici	27	—
41. V. Pušavec, dekan v Jelšanah	8	90
42. J. Nabergoj, posestnik v Proseku	6	—
43. A. Ukmar, dekan v Tomaju	12	—
44. J. Cenčur, učitelj v Škednji	8	—
45. I. Rade 1, župn. Weissshamer, Mavrer in Kropivnik 3, Fr. Levec 1, J. Škrj 1, J. Levičnik 5, Bralno društvo v št. Andrezu 1, M. Oset 1, Samost. O. Francišk. v Virovitici 4, Fr. Odar 1, Treza Gaberc 1, Fr. Pirc 1, J. Vončina 1, duh.		

	gld.	kr.
A. Nanuti 2, A. Mervič 1, A. Štrukelj 1, S. Mlekuz 1, V. Holzer 1, prošt. S. Pečnik 1, župn. V. Trabe 1, A. Jarič 1, L. Walner 1, fajm. J. Jakobič 1, šola v Št. Jurji 1, Pl. Sumper 1, fajm. Fr. Fik 1, kpl. J. Strojnik 1, J. Fugger 1, M. Oraš 1, A. Dobrovnik 2, kpl. A. Šac 2, Straže 1, Hostnikar 1, Ostrožnik in Ferlež 2, Šreiber 1, Sterniša 1, Mlakar 1, Kabinec 1, župn. F. Folnekovič 2 gld. 90 kr., župn. Št. Vodušek 4,	56	90

Vkup 2172 15

Duhovske spremembe.

Krška škofija. Č. g. Umfahrer Tom. je dobil mestno glavno faro v Celovcu. Č. g. Lesjak Bal. (mlajši) gre za provizorju v Štaben pri Bekstanju.

Lavantinska škofija. Č. g. Krist. Kanduth, dosedanji duhovski oča v semenišču, gre za župnika v spodnjo Polskavo; mesto špiritvala prevzame preč. g. Jak. Bohinec, zgodovine cerk. profesor; dr. Lipold Jan. postane profes. cerkv. zgodovine; čast. g. Jož. Škerta je postavljen za kurata pri sv. Miklavžu. — Prestavljeni so čč. gg. Jož. Šuc za kateketa na Celjsko glavnicu; Ant. Slatenšek za 1. kapl. v Bistrico; Jak. Kolednik v Rečico; Ant. Pust k sv. Emi; Ant. Pajmon k sv. Tomazu; Jan. Košar k. sv. Martinu na Pohorje; Fr. Berlič za provizorja v Stranice; Fr. Naprudnik za prov. v Doberno, in Jan. Vraz za kapl. v Doberno. — Umrla sta čč. gg. Fr. Otorepec, župnik v Doberni, in Fr. Korošec, kurat v Stranich. R. I. P.

Ljubljanska škofija. Vis. čast. g. Jan. Rant, fajmošter v Velesovem, gre v pokoj in Velesovo je razpisano 3. t. m.

Tržaška škofija. Č. g. Fr. Blažič, administrator v Dolenji vasi, je postal ondi fajm. Čast. g. Jan. Planinšek, imenovani fajm. za Vranjo, je na svojo prošnjo postavljen administr. na Golac. — Prestavljeni so čč. gg.: P. Pikulič iz Boljuna za adm. v Vranjo; Flor. Zalokar iz Kostaneje v Lokvo; Fr. Peculič iz Antinijane v Kostanejo; Matija Sila z Občine k sv. Jakupu v Trst; Ant. Kuhn na Občino; čast. o. Jož. a Monte Florum iz kapucinskega reda opravlja duh. pom. službo v Karkavich.

Žitna cena.

V Gorici po kaznaniku, drugej povsod po merniku prerajtana)

Ime žita	V Celovcu		V Ljubljani		V Mariboru		V Varaždinu		V Gorici	
	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.	gld.	kr.
Pšenica	4	26	4	40	3	80	3	80	2	50
Rež	3	27	2	80	2	85	2	80	—	—
Ječmen	3	—	2	50	—	—	—	—	1	70
Ajda	2	44	2	50	2	70	3	—	1	20
Turščica	—	—	2	90	2	65	2	30	1	33
Proso (Pšeno)	—	—	2	50	2	50	—	—	—	—
Oves	—	—	1	90	1	90	—	—	1	25
Krompir	—	—	1	50	—	85	1	—	—	—
Fizol	—	—	—	—	—	—	2	35	2	—

Kurzi na Dunaji 18. maja.

5% metalike . 61 gld. — kr. Nadavek na srebro 121 gld. 25 kr.
Národno posojilo 69 " " Cekini 5 " 84 "

Loterijske srečke.

V Gradcu . 8. maja 1869: 26, 34, 85, 33, 66
Na Dunaju 8. „ 1869: 80, 56, 63, 27, 30
V Trstu 15. maja 1869: 16, 32, 44, 20, 55
V Lincu . 15. „ 1869: 90, 15, 55, 85, 39

Prihodnje srečkanje v Gradcu in na Dunaju bo 22. maja, v Trstu in v Lincu 29. maja.